

POSUDEK VEDOUcíHO PíSEMNE KVALIFIKAČNÍ bakalářské PRÁCE

Název práce: Když nejde divák do divadla, musí divadlo k divákovi
Autor/ka práce: Jakub Müller
Studijní program: Herectví alternativního a loutkového divadla
Typ studijního programu: bakalářský

Vymezení cíle a jeho naplnění:

Jakub Müller ve své práci zkoumá současné podoby kočovnického typu divadla s akcentem na vlastní tvůrčí zkušenost s divadelní trupou Budenebude kůň, konkrétně s kočováním s inscenací *Cirkus Faust* (kočování probíhalo v letech 2021 a 2022; v roce 2023 byla inscenace několikrát uvedena také v Praze v Kasárnách Karlín). Cílem diplomantova výzkumu je hledání smyslu kočovnictví v současné (post)covidové realitě, pojmenovávání určujících rysů tohoto typu tvorby a testování potenciálu navazovat specifický kontakt s divákem – na základě těchto otázek diplomant vytváří a postupně rozpracovává enumerativně strukturovaný obraz současné kočovnické praxe. Svůj záměr autor vymezuje jasně, otevřeně a srozumitelně a dochází k jeho úspěšnému naplnění.

Aktuálnost tématu (a relevance zvolené metodologie v případě diplomové práce):

Fenomén kočovnictví má na českém území dlouholetou tradici – diplomant se nicméně zabývá především současnými podobami kočovnictví a činí tak zejména v reakci na několikaměsíční paralýzu divadelního provozu způsobenou covidovou pandemií (trupa vznikla v přímé reakci na toto omezení se záměrem obnovit posléze blízký kontakt s divákem). Důsledná autoetnografie propletená s případovou studií a doplněná o komparaci poznatků z dalších zdrojů a z původních osobních rozhovorů, které autor vedl s vybranými tvůrci, je pro daný účel vhodně zvolenou metodou.

Odborný přínos, původnost práce a její případné využití v praxi:

Práce je pozoruhodnou reflexí vlastní tvůrčí praxe, vychází z osobní žité zkušenosti autora, je zcela prokazatelně původní a může být velmi přínosná pro další zájemce jak přímo o divadelní kočovnictví, tak také o hledání cest, jak se v praxi vyrovnávat s covidovou zkušeností.

Logická stavba a členění práce:

Práce je strukturována logicky a přehledně, členění kapitol je smysluplné a dobře přispívá k naplnění vytyčeného záměru, jímž je sestavení autorského „kočovnického slovníku“.

Formální úprava a náležitosti práce včetně jejího rozsahu:

Práce splňuje předepsané požadavky na formální úpravu, rozsah činí 40 normostran hlavního textu bez poznámek pod čarou a dalších 7,5 normostran původních rozhovorů v příloze.

Práce s informačními zdroji:

Diplomant pracuje s relevantními zdroji, zejména s publikací o fenoménu divadelních poutí a s dílčími diplomovými a disertačními pracemi, které rovněž reflektují osobní kočovnickou zkušenost. Další zdroje si autor opatřuje prostřednictvím vedení rozhovorů se současnými tvůrci, jejichž

zkušenost v některých případech doposud ještě nebyla písemně fixována. Jednotlivé zkušenosti staví autor do vzájemných juxtapozic, argumentuje, komparuje a zapojuje odpovídající širší kontext.

Jazyková, stylistická a terminologická úroveň:

Po jazykové, stylistické i terminologické stránce práce odpovídá předepsaným nárokům.

Stanovisko posuzovatele k výsledku kontroly Theses:

Podobnost s nalezenými dokumenty činí pouhých 2 %, práce je nezpochybnitelně původní.

Celkové/vlastní shrnutí hodnotitele:

Jakub Müller se ve svém výzkumu zaměřuje na specifika ryze současného divadelního kočovnictví, byť přitom historické formy a klíčové pojmy spjaté s tímto uměleckým i životním stylem bere v potaz a nechává je fungovat jako pomyslné duchy, kteří pracují na pozadí. Stěžejní částí práce je „otevřená kočovnická encyklopedie“, která se rozvíjí právě kolem klíčových slov a tematických uzlů spjatých s kočovnictvím (Maringotka, Průvod, Plakáty, Hlásná trouba, Principál, Špíl a Obecenstvo). Namísto obvyklých slovníkových hesel ovšem autor přichází s formou, v níž se projevuje jak epický princip, tak i autorův značný narativní talent. Mimořádně silná je jeho evokační schopnost, která čtenáře pomyslně vysadí na kozlík a nechává projíždět celým kočovnickým putováním spolu s celou sedmičlennou trupou. Soubor Budenebude kůň vznikl v roce 2020 v souvislosti s několikaměsíční pandemickou divadelní parálzou, která vyprovokovala touhu vyzkoušet si nablízko pouliční nebo kočovné divadlo, jež by se v jistém smyslu dalo připodobnit i k formátu „life art“. Diplomant si právě těchto překryvů mezi uměním a všedností všímá, komentuje prosakování kočovnické každodenní teatrality do života obce, uvažuje o několika vrstvách reality a o tom, co to pro něj znamená z herecké perspektivy. Obzvláště pozoruhodné jsou v tomto směru úvahy o posunech na škále od všednosti ke komplexnímu herectví: v rámci kočovnické všednosti podle diplomanta „nelze tak docela vypadnout z rolí, protože žádné důsledně vzato nehrajeme, a ve chvíli, kdy dochází k průvodům nebo k samotnému hraní inscenace, se vlastně jenom více zaktivujeme. Pro diváka je tento zážitek lákavý, už od vstupu do obce mu vlastně začíná představení. Přijíždí skupina s vozem taženým koněm (nebo třeba s žebříňákem taženým lidskou silou), utáboří se, staví scénu, žije tu. Vaří si na plynovém vařiči před maringotkou. Večer pije a zpívá si písničky u ohně. Vlastně nic nehraje, ale pro vnějšího pozorovatele je v roli kočovníků. Je to kus jiné reality vytržené od současnosti“ (s. 24). Autor zároveň přibližuje komplexní (nejen hereckou) kočovnou zkušenost a uvažuje o kolektivní povaze tohoto typu tvorby. Detekuje a pojmenovává specifické pojmy jako např. „trasovou dramaturgii“, nechává textem probleskovat hlasy svých kolegů a reflektuje subtilnější vrstvy političnosti (zodpovědnost, péče, ne/hierarchie). Jeho autoetnografická sebereflexe není povrchní, přináší řadu překvapivých objevů a přes svoji písemnou fixaci (vlastně orální historii) zůstává stále otevřená a (doslova) v pohybu – v neposlední řadě by se podle mého názoru mohla docela dobře při nějaké příležitosti číst nahlas.

Otázky a náměty k diskuzi při obhajobě:

Můžete porovnat zkušenost s „kolektivním principálostvím“ s nějakou svojí další zkušeností s kolektivnějším typem tvorby (devised theatre)? Jak se proměňuje hierarchie ve skupině?

Doporučení práce k obhajobě: Práci k obhajobě doporučuji.
Navrhovaná klasifikace: A
Datum vypracování posudku: 7. 9. 2023

Mgr. Karolina Plicková, Ph.D.

Jméno vedoucího práce

.....

7. 9. 2023 podpis